

den Ulejlighed og Udgift, de forvalde Staten, tilføjer han dog, at man i saa Henseende altid maa passe paa, at der herved vel tages Hensyn til den Nytte, som den enkelte private har af vedkommende Statsfunktion, men dog ikke saaledes, at Gebyret ligefrem udmaales efter Nyttens, saa at man søger at udtømme denne, thi dette vilde være et „Aagerprincip” — altsaa et meget haardt Udtryk.

Det viser sig altsaa her — og jeg tør sige, at det ikke er en isoleret Udtalelse; man kunde drage frem af hele den finansvidenskabelige Litteratur Bunker af Udtalelser, gaaende i samme Retning, jeg nævnedes allerede i Gaar en af afdøde Professor Frederiksen —, at disse Skatter som Skatter betragtede maa siges at være irrationelle, og i det Citat, jeg fik Lov til at nævne i Gaar, siges der jo desuden, at det end ikke lykkedes den store Reform af 1861 paa dette efter Sagens Natur indviklede Omraade at tilvejebringe Bestemmelser, der vare tilstrækkelig klare eller lette at iagttage for Befolkningen, — og det til Trods for, at Stempeloven af 19. Februar 1861 allerede var et Fremskridt, som det nu saa længe efter er vanskeligt at maale. Nu skal det erkendes, at den sidste Side af Sagen har man fra den af Finansministeriet nedsatte Stempelloykommissions Side løst særdeles smukt. Det er højst tiltalende at se dette Arbejde; man tør ikke nægte, at der her er tilvejebragt stor Klarhed og Overskuelighed i mange Forhold, og at det i det hele er et overordentlig smukt Arbejde. Men jeg maa sige, at jeg ikke er i lige Grad henrykt over de Ændringer og Tilføjelser, som ere skete fra Regeringens Side, thi derved forekommer det mig unægteligt, at Systemet er brudt paa en farlig Maade paa adskillige Steder. Jeg vil ogsaa gøre den Bemærkning, at naar der nu her ophæves en Masse smaa Stempelafgifter, som i sig selv kunne siges at være irrationelle, gælder det ogsaa om disse, hvad jeg før sagde, at de efterhaanden til en vis Grad have indlevet sig i Befolkningens Bevidsthed, at Livet saa at sige har fundet sig til Rette med disse Afgifter, og at det derfor er saa sin egen Sag at opgive dem. Navnlig forekommer det mig betænkeligt at opgive dem, naar man til Gengæld skal slaa saa overordentlig stærkt løs paa andre Omraader. Jeg vil for mit Vedkommende sige, at jeg ikke nærer nogen Begejstring over de høje Afgifter paa Aktier, Veksler og Checks. Der synes efterhaanden mere og mere at være opvokset den Opfattelse, at det er en Forbrydelse at danne et Aktieselskab. Paa alle mulige Maader søger man at kaste sig

over Folk, der danne Aktieselskaber, og man søger ad Beskatningsvejen at komme dem saaledes til Livs, at de nu ere 4—5-dobbelt beskattede, og herefter vilde de altsaa blive det yderligere.

Med Hensyn til Checkskatten vil jeg navnlig tillade mig at gøre nogle Bemærkninger. I det Værk, jeg før citerede, det klassiske Standardværk, vi have paa Dansk, nemlig Professor Falbe-Hansens Finansvidenskab, staar der med Hensyn til Omsætningsskatterne, at de have et Fortrin, nemlig dette, at de kunne indbringe store Summer uden at fremkalde synderlig Misfornøjelse, thi de betales paa et Tidspunkt, da Værdierne blive disponible, da man alligevel har Portemonnæen aaben. Men det er altsaa det eneste Forsvar, han fremfører for dem. Nu vil man se, at dette Forsvar er et Forsvar, som i langt højere Grad gælder en hel Række andre Skatter, som jeg fremhævede i Gaar, nemlig Forbrugs-skatter. Om dem gælder det ej alene, at de erlægges af Befolkningen i det Øjeblik, den har Portemonnæen aaben, men Forbrugsafgifterne have tillige den store Fordel, at de paa en umærkelig Maade smelte sammen med Prisen, saaledes at i det Øjeblik, man vil have Varen, ryge Cigaren, drikke det og det Glas Øl, maa man betale Prisen, og i Prisen er indbefattet Skatten, saa at man ikke uden at betale Skatten kan faa Nydelsen, kan faa Øllet og kan faa Cigaren puttet i Munden. Desuden har Befolkningen derigennem ligesom et umiddelbart Indtryk af, at den faar noget for Pengene, den faar Øllet og Tobakken for Pengene. Dertil kommer endelig, at Forbrugsafgiften erlægges i det Øjeblik, hvor man selv bestemmer, at man vil betale Skatten: medens Rodemestrene altid komme ubelejligh, er det altid belejligh at betale sin Skat, naar man skal ryge sin Cigar og drikke sit Øl, man vælger selv Tidspunktet. Men alle disse sidste Fordele mangle netop i højeste Grad Stempelafgifterne, de virke kun irriterende. Man kan ikke under normale Forhold faa det Dokument udstedt, man kan ikke faa sin Kontrakt i Orden, uden at man betaler Afgiften, og i det Øjeblik, man staar med en Lejekontrakt, eller hvad det nu er, har man ganske vist Pengene i Haanden, men man irriteres uvilkaarligt over at skulle betale saa meget mere, og det falder ikke paa noget belejligh Tidspunkt.

Om Checks gælder det endelig, at her vil man overhovedet slet ikke indlade sig paa at betale Afgift. Naar den højstærrede Finansminister med megen Virkning